

Velký bratr v počítači vidí každé kliknutí

Šéfové můžou vědět o všem, co se děje v počítačích podřízených. Musí jim o tom ale dopředu říct.

Veronika Bílá

Pavla Valičková je majitelkou personální agentury C2B Global. Jednoho dne nechala nainstalovat svým zaměstnancům program, který umí sledovat jejich celodenní práci na počítači. Přesto, že je na to před tím upozornila, nestáčila se divit. „Odhalila jsem zaměstnance, který se spojil s konkurencí a předával jí informace. Ta mě pak málem položila. Myslela jsem, že tohle se mi nikdy nemůže stát,“ popisuje svoje zkušenosti Valičková. Podřízeného propustila.

Pohled z druhé strany nabízí čtyřiatřicetiletá Simona, která si nepřála uvést své jméno, protože se bojí pomsty firmy. „Z ničeho nic nám došel e-mail, že nás tři měsíce sledovali a že vedení zjistilo nedostatky v pracovní morálce. Jednoho kolegu kvůli tomu vyhodili. Poradil se ale s právníkem a nadřazený ho musel vzít zpátky,“ vypráví Simona, která má od té doby strach mluvit i s kolegy na chodbě.

Všechno zjistí

Počítačové programy umí odhalit všechno. Každý sebe-menší pohyb myši, každé písmenko vytukané na klávesnici, na jakých internetových stránkách pracovník surfuje, i kolik času se věnuje soukromé korespondenci.

„Například monitorují a zaznamenávají, které webové stránky a kdy zaměstnanec navštívil nebo jak dlouhou dobu na nich strávil,“ vysvětluje jednatel počítačové společnosti Amenit Martin Kubečka.

Podle odborníků se zájem o sledovací programy za poslední rok téměř zdvojnásobil. Krize nutí firmy šetřit a maximálně využívat své síly. S tím se stahování zábavných videí a obrázků neslučuje.

„Pokud zaměstnanec plní povinnosti, nikdo si ho zpravidla nevšímá. Ale jakmile to tak

POD DOHLEDEM. Pracovník musí o sledování vědět.

Foto Profimedia

není, začíná ho šéf sledovat. Zaměstnanci by si měli uvědomit, že počítač v práci není jejich majetek a neslouží ke hraní her, ale k práci,“ zdůrazňuje Valičková.

Nejdřív stačí domluva

Občasné brouzdání na webu se podle ní dá odpustit. Ale když si zaměstnanec stěžuje na přílišné vytížení a přitom má čas nakupovat dárky přes internet, je potřeba zasáhnout. S tím souhlasí i psychologové.

„V mírnějších případech je třeba si se zaměstnancem promluvit a upozornit ho na možnost výpovědi. Ale ne před

ZÁSADY SLEDOVÁNÍ ZAMĚSTNANCŮ

1. Všichni zaměstnanci musí o každém sledování předem vědět. Tajné sledování je protizákonné.
2. Šéf může kontrolovat komu lidé píšou e-maily, ale nesmí je číst.
3. Když firma poruší zákon, hrozí jí až desetimilionová pokuta. Zaměstnanec může podat žalobu na ochranu osobnosti.

ostatními, hlavně ho neponižovat,“ radí psycholožka Michaela Peterková.

Až pětina pracovní doby

A upozorňuje, že lidé od pracovních povinností utíkají k internetové zábavě velmi rádi.

„Podle výzkumů stráví průměrný zaměstnanec asi dvacet procent pracovní doby na komunikačních serverech jako jsou třeba Twitter nebo Facebook. Pokud zaměstnavatel stanoví v tomto ohledu předem jasná pravidla, například žádné podobné zábavy, žádná soukromá pošta, nelze nic namítat proti tomu, bude-li jejich

dodržování kontrolovat,“ říká Peterková. Podle ní by ale sledování mělo být až krajní řešení. „Doporučuji pracovníkům oznámit použití všech těchto zařízení a sdělit jim jejich smysl,“ radí Peterková. Jinak by to lidé mohli brát jako podraz.

Monitoring může mít pro zaměstnance ale i kladné stránky. „Poctivé lidi, kteří si své povinnosti plní, může společnost odměnit. Ať už penězi či zaměstnaneckými výhodami,“ uvádí jednatel společnosti A-Z Computer service Otakar Táborský.

Pozor na zákony

Dřív, než se šéfové rozhodnou pořídit sledovací program, měli by se poradit s právníkem. „Takové programy jsou zásah do soukromí zaměstnanců. Pokud jim o nich nadřízení neřeknou dopředu, porušují zákon,“ upozorňuje vedoucí soukromého práva Ústavu státu a práva Akademie věd Ján Matejka.

I pokud zaměstnanci o elektronickém dohledu ví, nemůžou šéfové sledovat úplně všechno. Například nesmí číst e-maily. „Mailová schránka je sice majetek zaměstnavatele, obsah korespondence je však soukromá věc. Vedení však může bez obav kontrolovat mailové adresy, na které zaměstnanec poštu odeslal nebo odkud přišla,“ radí Táborský.

Sváří se tu totiž dvě práva. Právo zaměstnance na soukromí a majetková práva zaměstnavatele. „Zákoník práce stanoví, že zaměstnanci nesmějí bez souhlasu zaměstnavatele užívat pro svou osobní potřebu jeho pracovní prostředky, ale zaměstnavatel to může kontrolovat jen přiměřeným způsobem,“ vysvětluje Matejka.

Zákon připouští i výjimky. „Těmi jsou specializovaná pracoviště, která mají ke sběru takových údajů závažné důvody. Typickým příkladem jsou banky,“ říká Táborský.

Vždy ale platí, že pracovník musí o tom, že ho nadřízený sleduje, vědět. Jinak je to porušení zákona. „Firma pak může dostat pokutu až deset milionů korun. Zaměstnanec se také může domáhat svých práv žalobou na ochranu osobnosti,“ uzavírá Matejka.